

SOUSEDÉ

Historie z předminulého století Napsal Alois Jirásek

"Aj, tos ve světě se naučil, tak se vypínat? Ale ještě se neukáma!"

V tom vstoupila Lenorka. Stánuvši u prahu rázem vše přehlédla a z matčiny z otcovy tváře poznala, že stalo se, čeho se lekala, že shledání rodičův nebylo nejen radostno, ale ani neklidno a vřídno. A jakým to pohledem jí matka uvítala! Lenorka bezděky pozvedla sepijaté ruce a zvolala: "Tatínku! Maminko!"

Pešek na ten bolestný, dojemný hlas šel dečí vstříci, ale matka se odvrátila, a vyšla ven. Když pak odpoledne přišel Pešek opět ku Březinám, zasedl u lože starého přítele, pověděl, jaké bylo shledání jeho a ženou a dodal:

"Věděl jsem, že to tak skončí. Štěstí, že jsem v nic nečekal, a v nic nedoufal. Jen Lenorky mně je líto. Ubohá, co se pak naprosila, naplakala i na kolena padla před matkou, ale všechno nadarmo. Toť, jak by teď Apolina zvykala, když už odvykla a byla ráda, že jsem pryč! Kdo by řekl, když mne tak chtěla, když mermomocí —"

Pešek vzpomenuv na mladá léta, na dobu prudkého, šťastného milování, bezděky povzdechl. — Pak ale dodal:

"Tam v cizině mi je, věřte, líp nežli takhle. Žena již utíkala z domu, a jen to Lenorka prokřikem svým dokázala, že přece zůstala. Ale je to ostávaní! Apolina se mně vyhýbá, aby ani se na mne nemusila podívat. Lenorka hledí smutně a jednoho na druhého, jako by tiše prosila, a zase pak odejde do komůrky, aby se tam vyplakala."

Bylo mu na tváři i na hlase znáti, jak vroucně cítí se svou deorou. — "Ó Pánbůh mně všechno nahradil, že mně dal takovou hodnou deuru! Chválim ji před vámi, ale vždyť ji sami znáte. Tomáš, kmotříčko," srdčným, pohnutým hlasem dále mluvil a vzal kmotru za ruku.

"Prosím vás, přijměte tu mou Lenorku jako deuru. Vidíte, byl jsem tak šťastný. Se mnou je již všechno odbyto, ale přece mně teď bude líp, a budu spokojen. U vás bude šťastná."

Březinové se až oči zakalily.

"Vždyť už je naří," řekla.

"Aj ty mluvíš," ozval se kmotr Březina, "jako bys měl umřít, nebo zase na dobro odejít. Což myslíš, že bude Apolina na věky vzdorovat, že se konečně nepodá?"

Ale emigrant zakroužil smutně hlavou.

"Bylo by to tuze hezké — Oh — Kdyby bylo možná," pravil. "Ale —"

Nedořekl, že tu ještě jiná překážka, víra, a že tu má ještě jiný úkol.

XXIV.

Chumelilo se. P. Filip Ehrenschild, převor kláštera polického, vyšed z vrehnostenské kanceláře, ubíral se k celi patera Bonaventury, a celou dlouhou chodbou v duchu hromy svolával. Byl velmi popuzen. S paterem Pitrem se sice často chytli a to skoro vždy k vůli českému jazyku a české historii, čehož obojího pater Filip, "do boty litý Němec," jak o něm P. Rehof říkával, nebyl ani za mák milovníkem. Ale že jich pater Bonaventura vydatně bránil, poznal za to nejednou nelaakavost svého představeného, který za časté podobný spor autoritu svou úřední zakončil. P. praeses takto ve vítězné obraně umlčován, ulevil sobě přerem, kterým psal paměti bratrstva; tu mu nejednou proskočilo: "germanicus nationalista, linguae Vencelavianae rabiosus vituperator, criminosisque irrisor —" a zase: "amb dionuro iterorase contra Boemos debacatum per superiorem nostrum et contra me." Ale dnes musil převor k Bonaventurovi o pomoc. Měl tam v kanceláři vše — eh, tuze nemilou, a proto v duchu německé hromy svolával na ty poličáky, na tvrdé ty české lecky a jak všelijak je pokřikoval. To ještě ke všemu, to ještě na ty hrady válečné a hromné dávký, kterými již hláster shora oběra-

len! Ještě těm chámům platit! Pater Bonaventura poznal ihned, jakmile představený jeho do pokoje vkročil, že se něco neobyčejného stalo. A již u dveří spustil převor:

"Jsou tu! A nechtějí a krku."

"Kdo?"

"Ti berani, ti chámové ze vai a vede je ten Pešek, či Pešek, zdejší. Jdou si pro náhradu a žádají, co jim zabaveno, když nedráte utekli do Šaska pro své nezabožatví! A jak si, pane, vedou! Toť nejsou skroušené sedláčkové. Přijeli s cedulkami a rozkazem pruského velitele."

"To sotva se jim ubráníme."

"Leda že by sami, dobrovolně polevíli. Proto jdu k vám, já tak neumím dobře česky."

Praesesovi tato důvěra nebyla zrovna nejvítanější. Než vstal, jako by sejtí chtěl do kanceláře. Pak ale pravil:

"Snad by bylo lépe, kdybych to jen zkusil s tím jejich vůdcem a to snad zde u mne."

"Jak chcete, jen to nějak rozumně víme — ale já půjdu pryč, já se na ty paličáky nechci dívat. — Mám jich už dost."

Odkvapil. Bonaventura přešel několikráte pokojem, pak zastaviv se u okna, hleděl zamyšleně ven na snih husté, tiehouce padající. Pater praeses myslil na toho, který právě měl přijít. — Dnes ráno o něm zvrubněji slyšel. Jda totiž z kostela, setkal se s Březinkou, kterou hned zastavil, aby se přeptal, jak je Březinovi a jak je s Jifíkem. Konšelka odpovídajíc, přirozeně zmínila se o Lenorčině otci, jenž tak z nenadání se zjevil. Bonaventura tenkrát ještě nebyl v polickém klášteře, když Pešek z domova přehlé, ale poznal tu smutnou historii. Když teď konšelka mu novinu pověděla, dobře pozoroval, že by ještě ráda něco dodala, a také tak učinila. Pověděla zkrátka, co večera na večer Pešek jim vypravoval o svých bludných cestách, i též o tom, že z Hradece přichází s povolením pruského generála, aby tu verboval a vybízel všechny ty, kteří by se chtěli do Pruska vystěhovat. Pater Bonaventura, když to uslyšel, velmi byl překvapen. — Bylť se již doslechl, že taková agenti chodí po Náchodsku a jinde v hradeckém kraji, že na sta lidí, tajných evangeliků a bratří, stroj se do ciziny, a tu tam že již to neblahé stěhování nastalo. Pater Bonaventura domníval se, že na Polieku nic takového nebude, a hle, ten Pešek tu všechno pobouří! Neblahého rozkolu náboženského! Což pořad ještě ta rána bude krváceli? Což pořad ještě na prospěch cizím se budeme potírat? Tak přemýšlel pater Pitr. Na ehož se ozvaly se kroky, pak na dveře zaklepano. P. Bonaventura se obrátil. Pešek vešel. Neopozdravil obyčejným "Pochválen buď" — nešel polibit ruky knězovy. Stánuv u dveří, bystře se na něj podíval.

"Věděl jsem, že to tak skončí. Štěstí, že jsem v nic nečekal, a v nic nedoufal. Jen Lenorky mně je líto. Ubohá, co se pak naprosila, naplakala i na kolena padla před matkou, ale všechno nadarmo. Toť, jak by teď Apolina zvykala, když už odvykla a byla ráda, že jsem pryč! Kdo by řekl, když mne tak chtěla, když mermomocí —"

Pešek vzpomenuv na mladá léta, na dobu prudkého, šťastného milování, bezděky povzdechl. — Pak ale dodal:

"Tam v cizině mi je, věřte, líp nežli takhle. Žena již utíkala z domu, a jen to Lenorka prokřikem svým dokázala, že přece zůstala. Ale je to ostávaní! Apolina se mně vyhýbá, aby ani se na mne nemusila podívat. Lenorka hledí smutně a jednoho na druhého, jako by tiše prosila, a zase pak odejde do komůrky, aby se tam vyplakala."

Bylo mu na tváři i na hlase znáti, jak vroucně cítí se svou deorou. — "Ó Pánbůh mně všechno nahradil, že mně dal takovou hodnou deuru! Chválim ji před vámi, ale vždyť ji sami znáte. Tomáš, kmotříčko," srdčným, pohnutým hlasem dále mluvil a vzal kmotru za ruku.

"Prosím vás, přijměte tu mou Lenorku jako deuru. Vidíte, byl jsem tak šťastný. Se mnou je již všechno odbyto, ale přece mně teď bude líp, a budu spokojen. U vás bude šťastná."

Březinové se až oči zakalily.

"Vždyť už je naří," řekla.

"Aj ty mluvíš," ozval se kmotr Březina, "jako bys měl umřít, nebo zase na dobro odejít. Což myslíš, že bude Apolina na věky vzdorovat, že se konečně nepodá?"

Ale emigrant zakroužil smutně hlavou.

"Bylo by to tuze hezké — Oh — Kdyby bylo možná," pravil. "Ale —"

Nedořekl, že tu ještě jiná překážka, víra, a že tu má ještě jiný úkol.

Březinové se až oči zakalily.

"Vždyť už je naří," řekla.

"Aj ty mluvíš," ozval se kmotr Březina, "jako bys měl umřít, nebo zase na dobro odejít. Což myslíš, že bude Apolina na věky vzdorovat, že se konečně nepodá?"

Ale emigrant zakroužil smutně hlavou.

"Bylo by to tuze hezké — Oh — Kdyby bylo možná," pravil. "Ale —"

Nedořekl, že tu ještě jiná překážka, víra, a že tu má ještě jiný úkol.

Březinové se až oči zakalily.

"Vždyť už je naří," řekla.

"Aj ty mluvíš," ozval se kmotr Březina, "jako bys měl umřít, nebo zase na dobro odejít. Což myslíš, že bude Apolina na věky vzdorovat, že se konečně nepodá?"

Ale emigrant zakroužil smutně hlavou.

"Bylo by to tuze hezké — Oh — Kdyby bylo možná," pravil. "Ale —"

Nedořekl, že tu ještě jiná překážka, víra, a že tu má ještě jiný úkol.

Březinové se až oči zakalily.

"Vždyť už je naří," řekla.

"Aj ty mluvíš," ozval se kmotr Březina, "jako bys měl umřít, nebo zase na dobro odejít. Což myslíš, že bude Apolina na věky vzdorovat, že se konečně nepodá?"

Ale emigrant zakroužil smutně hlavou.

"Bylo by to tuze hezké — Oh — Kdyby bylo možná," pravil. "Ale —"

Nedořekl, že tu ještě jiná překážka, víra, a že tu má ještě jiný úkol.

o Čechách namluvili, co po nich natoužili!"

"Ó vždyť jsem si myslil, vždyť jsem se nemýlil, že všichni evangelici a Bratři jsou dobří Čechové. Teď jste zase doma, teď jste se vrátili. Hodláte tu zůstat?"

"Zůstat bych, kdybych směl, a všichni. Ale kdyby Prusáci ustoupili, musili bychom také."

"To právě mne kormoutí a všechny nás, že s nimi držíte. Vidíte, ta matka naše, země česká, stoná a krvácí a vlastní synové její pomáhají těm, kteří jí hubí a ničí."

Peškova tvář se chmuřila.

"Teď jste přišel, slyšel jsem, abyste všechny vyzval, kdož by se chtěl vystěhovat."

"Ano. Aby ušli pronásledování. Proč nedáte nám svobodu víry?"

Pater Bonaventura se zaměřil.

"Proč nás a předky naše mluví, proč je stínali, čtvrtili, proč jim brali vše, co měli, až jako žebráci do eiziny se musili vystěhovat, nechtěli-li zapřít své víry a svého přesvědčení?"

"Nemluvte o tom, milý muži," přerušil ho vášně pater Bonaventura. "Staly se krivdy, ano."

Pešek se na okamžik zarazil. — Nechtěl ani svému sluchu věřit. To slyšel z úst knězových!

"Proč tedy, velebný pane," začal pak opět, teď však už mírněji, "proč tedy se díváte, že hledáme bezpečný útulek své eirkyve, proč mně zavíráte, že proto jsem se navrátil, abych vyvedl spoluverce své tam, kde budou mít svatý pokoj, kde je přátelsky přijmou, kde jim obydlí i role poskytnou?"

"Zavírám, protože to jasné vidím, proč to pruský král dělá a kam to povede. Však jste zajisté pozoroval, jak všude na vás pohlíží vaši známí i přátelé, kteří by jinak radostně vás vítali, a le že držíte s Prusy, s těmi Prusy, kteří nám všechnu zemi hubí, kteří nám syny, bratry a muže odvádějí, jako turečtí janičáři, to vám musí lídit a má každý za zlé. Vidíte, lid už z přirozeného citu tak jedná, a nedivte se, že vás má za zrádce a vyzvídače pruského krále."

"Přisám Bůh, velebný pane, to nejsem."

"Věřím vám, ale považte, tak mluví a myslí lid. Přeslechl jsem leecos. Dnes tak mluvil jsem s Březinkou a ta mně také pověděla, jak večera večer jste se s konšelem nepohodli. Vypravovala mně, že měl radost z vašeho příchodu, jak vás upřímně vítal."

"Ano, je pravda."

"Ale jak jste mu všechno pověděl, tu že vám to nejen neschválil, ale též odporoval."

"Ach, ano, mne to huěte, že ten starý přítel mně nerozumí."

"Březinka dále povídala, že muž její proto nemohl ani spát, že je velmi zaražen. To je váš věrný, dobrý přítel. Což pak o statní lidé. — Však nechme to!"

"Velebný pane, vrehnost z toho bude mít ovšem škodu, vystěhují-li se, dejme tomu, padesát, šedesát nebo sto robotníků."

Pater Bonaventura se zachumlil. Řeč tato ho bodla. Ten emigrant chtěl mu říci, že mluví o matee zemi, že ale hájí prospěch vrehnosti. "Máte pravdu, vrehnost z toho bude mít škodu, a není mně to jako feholníkovi zrovna jedno. Ale věřte mi, jako poetivému muži, že bych všechno to rád dal, a oželel. Mně jde o jinou škodu, kterou by nikdo nenahradil. S námi je zle. Nás Čechů dnes nepřibývá, ale spíše ubývá, tím, že se pomaloučku němčívá. Jen lid je ještě zachovalý, a z toho nám chcete vy a jiní mnoho set, snad mnoho tisíc z Čech vyvésti do Němea, aby se tam poněmčili. Zajdete tam. A místo vás usadí se tu v Čechách cizí."

"Máme tam českého kazatele i učitele."

"Toho vám nechají tak dlouho, dokud budou chtít. Až jim

tam vykonáte, proč vás tam vlastně zvou, až jim tam krajiny zděláte a založíte, pak se nebudou na nic ohlížeti. Děti vaše a děti vašich snad ještě budou mluvit česky, ale dále?"

"A evangelium? Víra, velebný pane? Jste kněz, řekněte mně, zdalší vy byste se víry své zfoklí?"

"Nikdy!" zvolal pater Bonaventura, "ale také bych raději všechno pro ni snášel, než abych škodil vlasti a spojoval se proti ní s jejími nepřáteli. Nebo co chce ten váš patron, pruský král, než aby to naše staroslavné království zničil, korunu svatováclavskou rozdobil, nás údy jednoho těla roztrhal a tak zničil?"

V tom jako by mu něco napadlo, zarazil se, ale již kvapně obrátil se ku stojanu, plnému knih, stojícímu vedle stolu, a vytáhnuv malou, neúhlednou knížku, chvatně v ní listy obracel, až pak na Peška zanícený svůj zrak upřev, pravil: "Znáte-li toto? Poslyšte!"

"A četl: 'Národe český! — Požehnání vyhláší od Hospodina, Boha tvého, abys ty přece byl a zůstával ratolestí rostoucí na zed'. Požehnání mé silnější při tobě buď nad požehnání předků mých, až ku končinám pahrbků věčných. Živ buď, národe posvěcený! Tvoji zajisté nepřátelé ponížení budou, ale po vyvýšenostech jejich šlapati budeš!"

"Ano, živ budeš, národe posvěcený, a tvoji nepřátelé ponížení budou, jen nesmíme jim sami pomáhati."

"To je Komenský! Znáš ta slova?" zvolal žasnoucí Pešek.

"Ano, Komenský."

"A vy jste tu knížku nespálil, nezničil, jako vaši kněží na tisíce jich zkazili a zničili!"

"Nespálil, nemohl. Nejsem sic té víry, mám ji za bludnou, ale jsem té lásky, která z knihy té plápolá, té lásky k národu a vlasti. A v té lásce svatě je shovívavost, snášenlivost i odpustění."

"Přece jeden spravedlivý!" zvolal emigrant. Šel sem plný nedůvěry a tvrdého mínění, a teď pateru Bonaventurovi ruku podal a stiskl.

"Velebný pane! Slyšel jsem o vás mnoho, samou chválu, ale to ho jsem se nenadál. Ó, by tak všichni smýšleli! Ale alespoň jediného jsem našel, a dej Pán Bůh, aby takových bylo hodně mnoho! Pak bychom se nemusili do eiziny stěhovat."

"Tedy se přece postěhujete?" Pešek se zarazil a mlčel. Bylo patrné, že zápasí, že by nerad pateru Bonaventurovi odřekl. Pak promluvil:

"Velebný pane! Kdybyste vy tu poroněl, zůstal bych a každého bych zrazoval. Ale měl jste před chvílkou slyšet, jak dole v kanceláři pater převor na nás si vyjel a na nás spouštěl a hrozil! A to ještě máme ochranný list pruského krále. Jak by bylo tedy, kdyby směl a mohl!"

Pater Bonaventura smutně povzddechl.

"Bůh to napraví! Zle to skončí. Jděte, milý muži, s Pánem Bohem a rozmyslete se."

Pešek měl se k odchodu. Ale tu ještě jednou se obrátil, pravil:

"Raďte dovolit, velebný pane, ta knížka, co v ruce máte, je mi tak povědomá."

Pater Pitr mu ji podal.

"Ano, ano, nemýlil jsem se, je to ona, otec i dědeček v ní pilně četávali i já. Byly tu podpisy, ah, ty někdo vytrhl," dodal Pešek, knížku prohlížeje. Kněz poznal z tázavého pohledu, že by emigrant rád se dověděl, jak jí nabyl. Pověděl mu to a dodal:

"To jistě vaše manželka ji tam uložila. Knížka je vaše a vám milá, vezměte si ji."

"Je mně milá, ale prosím, a byste si ji nechal — na památku."

Pater praeses vlídně jí přijal. Sotva že Pešek odešel, přichvátal pater převor a již ve dve-

ZDRAVÝ ČLOVĚK

Je silný, plný života a křepkosti. Nemocnému nerad se doba. Je jako slánek, bez moči a vlády. — Čistě-li dnu, zmalátnělost, slabost a nevrost, neodkládejte s léčením. Začnete ihned užívat!

Severův Životní balsám

(Sever's Balsam of Life) a tak spějte dále na cestě ku zdraví. Mnoho jich tak učinilo a tvrdí, že jest to velmi cenný, léčivý silitel celé soustavy.

U chudokrevných posiluje krev. U dyspeptiků napravuje zažívací nepořádky. Dodává zdravé chuti k jídlu. Napravuje nezáživnost a odstraňuje zácpu. Jest zdravou silnicou u mužů i žen.

Zkouška vás přesvědčí. — Cena 75 centů v lékárnách

Severův Gothardský olej	Severovy Tab-Lax.
Na bolesti a křeče. Místní prostředek — liniment. Cena 25 a 50 centů v lékárnách.	Projímavé cukrovinky. Pro děti i pro dospělé. Cena 10 a 25 centů v lékárnách.

Výslovně vždy žádejte v lékárnách jen Severovy Léky. Nemůžete-li je dostati, objednejte si je přímo od

W. F. SEVERA CO. Cedar Rapids, Iowa.

FRANK YUN

vinnatí čistě a hojně zásobený

řeznický a uzenářský obchod

V ČÍSLE 2206 JIŽ. 16. UL., OMAHA.

Bohatý výběr čerstvého masa, nejlepší jakosti a za ceny nejnižší. Všecké výrobky uzenářské — též se té nejlepší jakosti. Objednávky možno učiniti telefonem: Douglas 3422.

NEJSTARŠÍ A NEJLEPŠÍ MÍSTO PRO SCHŮZKY JEST

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.

v čísle 1306 Farnam ulice.

Pravá importovaná piva na čepu. PLEZEŇSKÉ z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hofbrauerei Bavaría pivo. Pivo Anheuser-Busch a světově známé Faust získalo rozsluhou reputaci. Kavárna pro dámy na 2. a na druhé podlaže.

řích volal: "No jak, polevil? Upustil od náhrady, či slevil něco?"

Pater Bonaventura neřekl, že o náhradě a slevě Peškovi ani nemluvil, a jen odvětil: "Myslím, že jsem s tím nadarmo jednal."

Pater převor zahromovav, rychle se obrátil a kvapil do vrehnostenské kanceláře.

XXV.

Když omešly Pešek, poprvé se ženou svou po letech opět se shledav, na její hrozbu jí řekl: "Strašíš velebnými pány? Holočku, tentokrát ti nepomohou. — Teď já budu se s nimi rovnat!" tu div se mu nevysmála, domnívajíc se, že jen na plano mluví. Teď už věřila, musila uvěřiti. — Teď už nemluvil se po městě a ni tak o násilnickém odvodu pruském a odvedených, jako o evangelicích, kteří se z Pruska navrátili. Bylo to několik vesničanů z okolí polického a Pešek. — Ten byl jako jejich hlavou. U něho, "u tří kohoutů" se také dnes sešli, on je vedl do kláštera do vrehnostenské kanceláře, jménem jejich mluvil a žádal pro ně náhrady za škody jim učiněné, jež na majetku svém utrpěli, když pro víru byli všelijak pokutováni.

Již návrat jejich mnohé poplašil, přemnohé horlivce náboženského popudil, ale většina krajanů našla přece uznání a slitovnaní pro jejich neblahý osud. I to jim málo kdo zalíval, že na vrehnostě žádal náhrady, ale to jiftilo všechny, že přišde pod ochranou Prusů, jich se drží a všechno sobě vymáhají listem a jménem pruského krále, jako by ten byl v Čechách pánem a králem! Kdo na poprvé je vítal, ten se jim teď vyhýbal nebo od nich odvracel, a nejedna hořké slovo bylo vřativším se emigrantům přesechnouti. Těšili se na rodný kraj, chvá-

tali tam dychtivě, a hle, všude na ně pohlízejí jako na zrádce! (Pokračování.)

THE NATIONAL BEVERAGE IS BEER

Luxus

THE BEER YOU LIKE IS UNSURPASSED IN QUALITY AND WHOLESOMENESS

CHOICE MATERIALS UNDER MOST SANITARY CONDITIONS

SOLE IMPORTERS

MERCANTILE COMPANY

PHONE DOLLAR 1889

DOBŘÁ KÁVA

obednávkae ne menšich než 25 liber; objednávký rozvážíme na menší pakličky dle práni. — Zvláště pro krajany v Nebrasce jest to nemalou výhodou objednat od nás, než dovoz z Omahy jest nepatrný a dodávka rychlá. — Píste si o vsorek této kávy, který Vám na potěšení zmloue zdarma. — Všecky dopisy adresujte:

OMAHA COFFEE MILL, 1904 SOUTH 13TH STREET OMAHA, NEBRASKA

pouze za 21 centů libra

Upozorujeme naše krajany na naši výbornou kávu, kterou nyní prosláváme po 21 centech libra v celém světě. — Zvláště pro krajany v Nebrasce jest to nemalou výhodou objednat od nás, než dovoz z Omahy jest nepatrný a dodávka rychlá. — Píste si o vsorek této kávy, který Vám na potěšení zmloue zdarma. — Všecky dopisy adresujte: